

128923 - تفاوت میان بانکهای ربوی و بانکهای اسلامی

سوال

اگر بانکهای اسلامی بر اساس نظام بهره تعامل نمیکنند پس از چه راهی درآمد کسب می کنند و اصلا چه نفعی از کارشان می برند؟ و آیا مبالغی که در قبال خدمات خود دریافت می کنند ربا به حساب می آید؟ اسلام چه معاملاتی را ربا به حساب می آورد؟

پاسخ مفصل

اولا:

سیستم بهره ای که بانکهای تجاری بر اساس آن تعامل می کنند یک سیستم ربوی حرام است که بر اساس قرض دادن و قرض گرفتن ربوی است. بانک به مشتری خود بر اساس بهره وام می دهد و مشتری نیز پول را در مقابل سودی مشخص نزد بانک به قرض می گذارد. قرض دادن بر اساس ربا نیز به اجماع حرام است. مراجعه نمایید به سوال شماره ی (110112).

بانکهای اسلامی اما بر اساس معاملات مباح از جمله خرید و فروش و مضاربه و شراکت و دیگر انواع مشروع سرمایه گذاری کسب درآمد می کنند، به اضافه ای در آمد حاصل از حواله و استفاده از قیمت صرف و تبادل ارز.

این مثالی ساده از تفاوت میان معامله ی ربوی و معامله ی مشروع و چگونگی کسب در آمد بانک هنگام اجرای دو نوع معامله است:

فرض کنید مشتری قصد استفاده از مالش و کسب در آمد از آن را دارد. وی مال خود را در حساب پس انداز یک بانک ربوی می گذارد. بانک در این حالت با ضمانت حفظ سرمایه میزان سود مشخصی را برای او قرار می دهد. این در حقیقت یک قرض ربوی از مشتری به بانک است. فایده ای که بانک می برد استفاده از این پول است، یعنی آن را به مشتری دیگری در برابر بهره ای مشخص وام می دهد. بانک وام می گیرد و وام می دهد و از تفاوت این دو، سود می برد.

اما در مورد بانک اسلامی، یکی از راههای درآمد این است که پول را از مشتری دریافت می کند تا از طریق مضاربه در یک تجارت مشروع یا اجرای یک پروژه ی مسکونی یا دیگر پروژه ها بخشی از سود معامله را به مشتری پرداخت کند و خود بانک

نیز به عنوان عامل مضاربه نسبتی از سود را به دست بیاورد. در اینجا سودی که بانک از معامله به دست آورده شاید خیلی بیشتر از پولی باشد که بانک ربوی از راه حرام به دست می‌آورد، اما در مضاربه عامل ریسک وجود دارد، و همینطور تلاش برای انتخاب پروژه‌های سودمند و انجام و پی‌گیری تا به ثمر نشستن آن.

تفاوت میان بانک ربوی و اسلامی در این مثال همان تفاوت میان قرض ربوی حرام و مضاربه‌ی مشروعی است که ممکن است شخص در آن حتی اصل مال خود را از دست دهد. یعنی در اینجا ما اصل سرمایه را تضمین نمی‌کنیم [به خلاف بانک‌های ربوی که اصل و سود را تضمین می‌کنند] اما اگر سود کند، سود حاصل حلال است.

مقصود این است که بانک اسلامی راه‌های بسیاری برای کسب سود مشروع در اختیار دارد و به همین خاطر است که این بانک‌ها به سرعت رشد و پیشرفت کردند تا جایی که حتی برخی کشورهای غیر اسلامی نیز در حال تلاش برای راه اندازی نظام بانکداری اسلامی هستند، چرا که این نوع بانکداری هم سودآور است و هم مفاسد سیستم ربوی را که سبب زیان است در خود ندارد.

برای مطالعه‌ی بیشتر به پاسخ شماره‌ی (113852) مراجعه نمایید.

ثانیا:

معاملات ربوی انواع گوناگونی دارد، از جمله: وام دادن و وام گرفتن با دریافت سود. همچنین: مبادله‌ی دو ارز (خرید و فروش ارز) با تاخیر دریافت یکی از دو ارز یا هر دو (یعنی مثلا مبادله‌ی ریال با دلار فی المجلس نباشد) و همینطور مبادله‌ی طلا با طلا به این صورت که برابر نباشند (یعنی مثلا دو گرم طلا با یک و نیم گرم مبادله شود) یا مبادله طلا به صورت نسیه، یا تنزیل برات، و حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری، و گواهی‌های سپرده دارای سود یا جایزه، و جریمه‌ی دیرکرد فروش قسطی یا جریمه‌ی دیرکرد کارت‌های اعتباری. شما می‌توانید از طریق سایت ما با انواع این معاملات ربوی آشنا شوید.

والله اعلم.